

Posamezne številke: Navadne Din — 75, ob nedeljah Din 1.50.

TABOR* izhaja vsak dan, razen nedelje in praznikov, ob 18. uri s datumom naslednjega dne ter stane mesečno po pošti D 10.—, za inozemstvo D 18.—, dostavljen na dom D 11.50, na plačnico D 10.—, inerciali po dogovoru.

Naroča se pri upravi „TABORA“, MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

TABOR

Posamezne številke: Navadne Din — 75, ob nedeljah Din 1.50.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mariboru, Jurčičeva ul. št. 4, 1. nadstropje. Telefon literat. št. 276. UPRAVA se nahaja v Jurčičevi ulici št. 4, pritličje, desno. Telefon št. 24. — SMS poštnoštevilski račun št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne odziva. — Rokopis se ne vrača.

Leto: IV.

Maribor, sreda 3. januarja 1923.

Številka: 1.

Demokratska skupščina v Zagrebu.

Manifestacija za demokratski program.

Zagreb, 1. jan. Včeraj na Silvestrov dan je bil Zagreb priča nepričakovne silajne manifestacije za demokratsko misel. Že dan poprej so se posvetovali delegati demokratskih organizacij Hrvatske in Slavonije. V nedeljo se je pa vršila veličastna skupščina v Music-Hallu ob navzočnosti do 3000 zaupnikov demokratske stranke. Pod predsedstvom dr. Ljube Tomašiča so govorili o položaju ministri na razpoloženju Svebozar Pribičević, Kosta Timotijević, dr. Vekoslav Kuko-

vec, Kosta Kumanudi. Voja Marinković, predsednik narodne skupščine dr. Edo Lukinić in ljubljeneec Hrvatov konte Luja Vojnović. Ves Zagreb je strmel nad tem iznenadnim pojavom demokracije. Zborovanje je po svojem značaju še daleč preseгло lanski kongres demokratske stranke v Beogradu. Utis je bil splošen, da so demokrati tokrat izvrstno pripravljeni na volitve. To bodo v krakem dokazali tudi slovenski demokrati.

Vlada se pogaja.

Muslimani bodo omilili svoje zahteve. — Nova pogajanja s Pašićem.

Beograd, 2. jan. (Izv.) Kakor poroča »Tribuna«, je vodja muslimanov Karamahmedović odpotoval v Sarajevo, kjer se vrše v glavnem odboru posvetovanja glede vstopa v Pašićev kabinet. Z ozirom na popustljivost vlade so tudi muslimani sklenili, da omilijo svoje zahteve. Tekom nedelje sta prišla v Beograd Maglajić in Vilnović, ki sta od glavnega odbora pooblaščenca, da vodita pogajanja z vlado do kon-

ca, ali pa tudi, da jih po svojem preudarku prekineta. Radikalci so še vedno razburjeni radi pogajanja muslimanov s Spahino skupino.

Samostojni kmetijci pred vstopom v vlado?

Beograd, 2. jan. (Izv.) »Tribuna« poroča, da imajo Samostojni kmetijci z ozirom na sklep glavnega odbora v Ljubljani, da stopijo s Pašićem v pogajanja glede vstopa v vlado, več izgleda, da pridejo na vlado, kakor pa muslimani.

Volilni sporazum med demokrati in zemljoradniki.

Beograd, 2. jan. »Tribuna« poroča, da je bil sklenjen volilni sporazum med zemljoradniškim voditeljem Jovanom Jovanovićem in Ljubo Davidovićem. Zemljoradniki bodo podpirali demokrate tam, kjer ne bodo postavili

samostojnih volilnih list. Ta sporazum med demokrati in zemljoradniki je izzval v radikalnem tisku živahne komentarje, iz katerih je razvidno, da se radikalci najbolj boje zližanja med zemljoradniki in demokrati.

Kaj pravi Mustafa Kemal paša?

Pariz, 1. jan. Journal des Debats objavlja interview svojega poročevalca v Angorji z Mustafa Kemal-pašo, ki je v razgovoru izrekel svoje začudenje, da so se pogajanja v Lausanne tako zamakla, dasiravno turška delegacija ni stavila nikakih novih zahtev. Paša je izjavil, da je turško ljudstvo pripravljeno popustiti v vprašanju Minstesta, do zadnjega pa se bo borilo za svobodo Dardanel. Končno je izjavil Mustafa Kemal-paša: Nova Turčija je prožeta s pomirljivim duhom, ne bo pa dopustila za nobeno ceno, da bi se delale koncesije na stroške njene nacionalne časti ali na račun blagostanja njenega itak dovolj obubožanega prebivalstva.

Poincarejevi pogoji za moratorij Nemčiji.

Pariz, 31. dec. (Havas). Govorise, da bo Poincaré privolil, da se Nemčiji podeli dveletni moratorij za plačila v gotovini in za dajatve v blagu, vendar le pod sledečimi pogoji: Reparacijski komisiji se prepusti eksploatacija državnih gozdov, kontrola nad produkcijo v ruhrskih premogovnikih in pobiranje carine na levi obali Rena. Na ta način nabrane svote bi se le tedaj pridržale na račun reparacij, če bi Nemčija ne izpolnjevala svojih obveznosti. Nemčija naj bi obenem predložila načrt za stabilizacijo marke. — Znižanje dolgov pa bi bilo uspešno samo v slučaju, če bi bili temu primeru znižani tudi dolgovi interalirancev.

Izjava novega angleškega poslanika v Parizu.

Pariz, 31. dec. Danes je predal novi angleški poslanik Lord Crowe pred-

sedniku Millerandu svoje overilne listine. V svojem nagovoru na predsednika je izjavil, med drugim, da mu je angleški kralj naročil, da izrazi predsedniku francoske republike njegovo popolno zaupanje in prepričanje, da bodo ostale med Francijo in Anglijo vedno tesne prijateljske zveze. Ta skupnost utrjuje črpanje v politično bodočnost, zgrajeno na trdnem, moralno pravičnem in zdravem temelju. Ne more se sicer zatajiti, da je v zadnjih štirih letih povzročila zmaga v svetovni vojni pri vseh zaveznikih razne iluzije; to pa je zopet vzrok več, da se odnosi, ki vežejo obe državi, še bolj poglobijo ter iščejo skupno priznanje onih idealov, za katere je poteklo toliko krvi in so se doprinesle najtežje žrtve. Končni mir pa jim vendar more prinesiti vsaj minimum onega uspeha, ki so ga pričakovali. Preko te mere ne morejo iti. Zato naj bodo skupne moči posvečene dosegu tega cilja.

BORZA.

Dinar v Curihu 5.35.

Curih, 2. jan. (Izv.) Pariz 38.75, Zagreb 5.35, London 24.50, Berlin 0.075, Praga 16.47, Italija 26.90; Newyork 528.25, Dunaj 0.0075, žigosane krone 0.0076, Budimpešta 0.2175, Varšava 0.05, Sofija 3.65, Bukarešta 3.05.

Zagreb, 2. jan. (Izv.) Pariz 6.70—6.75; Švica 17.75—17.80; London 433—434; Berlin 1.30—1.35, Dunaj 0.133—0.134; Praga 2.935—2.955; Italija 4.71—4.75; Newyork 92.—93.—, Budimpešta 3.98—4.04.

„Tabor“ v letu 1923.

Stopamo v novo leto. Skusili smo že v minolem letu naš list po močeh izpopolniti in napraviti iz njega glasilo slovenske demokracije v mariborski oblasti. To svoje stremljenje bomo z vsemi močmi nadaljevali tudi v letu 1923. Žal, da nam iz tehničnih razlogov še ni mogoče izdajati »Tabor« kot jutranjik. Skušamo pa in skušali bomo tudi vnaprej dajati listu čim najbolj zanimivo vsebino s sestavki iz vseh panog javnega življenja, z dopisi iz naše mariborske pokrajine in tudi od zunaj, zlasti iz ozemlja, kjer ječe pod tujim robstvom naši bratje. Hočemo tudi našim čitateljem nuditi čim največ raz-

vedrila z romani in tudi drugimi zanimivimi podlistki.

Dvakrat v tednu smo nudili že doslej našim čitateljem prilogo, po močeh se bo v tej smeri list še izpopolnil.

Naročnina ostane kakor doslej 10 D mesečno, z ozirom na draginjo papirja in tiska gotovo malenkostna svota. Zato pričakujemo, da nam ostanejo zvesti naši dozdajni naročniki in čitatelji, upamo pa tudi, da nam pridobijo še nove kroge naročnikov. Z naraščanjem števila naročnikov se bo tudi list lahko izpopolnil in nudil čitateljem vedno več gradiva.

Maribor ob prehodu v novo leto.

Maribor, 30. dec.

Maribor se nahaja v težki krizi. — Mislimo tu na naše mestno zastopstvo, občinski odbor, ki ima voditi gospodarstvo in skrbeti za napredek mestne občine. Prejšnja koalicijska socialdemokratov, klerikalcev in narodnih socialcev je razdrta in nekdanji topli prijatelji so si danes ostro v laseh. Klerikalci, ki so pomogli Grčarju na županski stolec, so mu napovedali najostrejši boj in ga z vso brezobzirnostjo vodijo. Podžupan Roglič je odložil podžupanstvo in njegovij narodno-socialni tovariši so izstopili iz odsekov. Župan nima več za seboj kompaktne večine, ampak sme in more sigurno računati samo na 17 glasov svoje stranke. V trenutku, ko gre za proračun, ki pomeni biti ali ne biti mestnega gospodarstva, je to seveda ogromnega pomena za naše mesto in za vse prebivalstvo Maribora.

Ne bomo raziskovali, ali vodijo klerikalce v njihovi najnovejši kampanji stvarni motivi. Saj nam je še v živem spominu, kako se je še pred pol letom vse klerikalno časopisno besno zaganjalo v nas zaradi kritike mestnega gospodarstva in z vsemi mogočimi in nemočimi argumenti branilo magistrat. Takrat so si pač še bili z g. Grčarjem v najboljših prijateljskih odnosih. Mi vemo samo to, da danes klerikalci iz zgolj strankarsko-političnih motivov pojejo drago pesem. Vemo, da delajo s polno paro na združenje sedanjega ob. zastopa. Vemo, da hočejo potem novih volitev skupno z Nemci zavolevati Maribor in v njem v tesnem objemu z Nemci zagospodovati, kakor so v Ljubljani s pomočjo komunistov. Vemo, da imajo z Nemci sklenjen pakt, na podlagi katerega postavijo z njimi skupno kandidatsko listo. Njihov in nemški politični impresario je g. Julij Glaser,

član nemškega političnega društva in obenem odbornik klerikalne obrtniške organizacije, intimus g. Zebota; on ob vsaki priliki in vsakomur, kdor ga hoče poslušati, zapoje svojo pesem: »Bei dem nächsten Wahlen wird es schon anders werden. Wir Deutsche itd...« Klerikalci bodo sicer skušali to v javnosti tajiti, toda njihovi demantiji nas ne bodo niti za hip odvrgli od prepričanja o dejstvu, da imajo klerikalci v Mariboru z Nemci pakt za občinske in za oblastne volitve in da so tudi že pripravljeni kandidati.

Narodni socialci očitno ne sprejeda te sramotne klerikalne špekulacije. V njihovih vrstah se še vedno najdejo ljudje, ki verujejo v narodno iskrenost klerikalcev in sanjajo o narodnem bloku. Dogodki sami jih bodo poučili o nasprotnem.

Demokrati, ki niso imeli in nimajo še danes ingerence na vodstvo občinskega gospodarstva, se pa v polni meri zavedajo, da občinsko gospodarstvo in razvoj mestne občine ter njena avtonomija ne smejo postati žoga za klerikalce in nemške politične žonglerje. — Zato stoje odločno na stališču, da mora občinsko gospodarstvo redno funkcionirati naprej, da se morajo pač odpraviti nedostatk, da se morajo strokovno in tehnično pregledati in preurediti mestna podjetja, da pa do razpusta obč. zastopstva in do gerentstva ne sme priti. Trdno so prepričani, da je treba proti klerikalno-nemški koaliciji postaviti koalicijo vsega poštenega ljudstva, proti klerikalni politični špekulaciji pa zavest o potrebi pametnega in resnega gospodarstva. Demokrati se ne bodo odrekli pravici do najstrožje kritike vsega, kar je slabo v mestnem gospodarstvu, odločeni pa so na drugi strani, redno gospodarstvo omogočiti.

Ali se je prepiral vsakdo,

če je vpisan v volilni imenik? Čas za reklamacije je samo še do 6. t. m.

Opozarjamo javne nameščence, da morajo biti vpisani v volilni imenik one občine, kjer stalno stanujejo, brez ozira na to, ali so tam že 6 mesecev ali ne.

Reklamacije mora županstvo vršiti tekom pet dni. Ako kdo ne dobi rešitve peti dan, naj gre sam k županu po rešitev in zahteva priloge nazaj. Tekom

treh dni potem se lahko pritoži na okrsodišče v Mariboru.

Kot priloge za reklamacije veljajo: 1. potrdilo o 6 mesečnem bivanju v občini (glede 6 mesečnega bivanja je pri uradnikih izjema!), 2. Krstni list ozir. potrdilo župnega urada, da je reklamant star 21 let.

Volilci, pazite, da ne ostanete brez volilne pravice!

Politične vesti.

* **Veliki župani.** Vest o imenovanju velikega župana v Zagrebu je treba v toliko izpopolniti oziroma popraviti, da je za Zagreb imenovan za velikega župana dr. Fran Kukuljević, dr. Cimić pa za pokrajinskega namestnika istotam.

* **Samostojna kmetijska stranka** je imela v soboto v Mariboru okrožno konferenco, na kateri je bil določen kot nosilec liste za mariborsko volilno okrožje g. Jos. Drogenig. Sporazum z demokrati je stranka odklonila.

* **Pri obč. volitvah v Šabcu** (Srbija) je zmagala lista demokratske stranke z 692 glasovi proti radikalski, ki je dobila 544 glasov.

* **Prekmurska politika SLS.** Dočim pri nas lepaki vabijo verno ljudstvo, naj naroča samo katoliške liste, ki jih izdaja SLS, obrača ta stranka v Prekmurju plašč po vetru in vpoštevata tamkajšnje evangeličance, ki bi jih tudi rada organizirala za volitve v svojih vrstah. Kleklove »Novine« pišejo v uvodniku dne 31. decembra o novih volitvah s pozivom: »Katoličani in evangeličani, stalni bodite pri krščanski Kmečki zvezi. Če Slovenska Krajina (t. j. Prekmurje) dobi dva poslanca, kar najbrž bode, bo eden evangeličanec, drugi katolik, a oba samo domača človeka. Ali je kdo za republiko ali za kraljevino, je vse eno, v naši stranki ima mesto, ker ona družiti oba programa. Pri nas vlada z ozirom na to prostost!«

* **Vlada je zaplenila volilni proglas,** ki sta ga izdala Kalerović in Todorović, bivša komunistična poslanca.

* **Nova plemenska stranka v Jugoslaviji.** Raznim dosedanjim že obstoječim plemenskim strankam v naši državi se sedaj pridružuje še nova — slovaška stranka. Pred par dnevi so imeli voivodinski in sremski Slovaki v Novem Sadu veliko zborovanje, na katerem so sklenili, da nastopijo pri predstojećih volitvah samostojno kot posebna slovaška stranka. Obenem so tudi sklenili, da prično v agitacijske svrhe izdajati takoj po novem letu posebno strankino glasilo. Slovakov je v Voivodini in Slavoniji krog 120.000, tako da bodo dobili, ako bodo res kompaktno nastopili, lahko 2—3 poslanca. Pri volitvah v konstituanto pred dvema letoma so naši Slovaki glasovali največ za komuniste. Izvolili so si v svojih vaseh tudi komunistične občinske zastope in župane, ki pa so bili pozneje, kakor povsod, razpuščeni in so Slovaki tako ostali brez zastopstev. Samostojen nastop Slovakov bo posebno za novo oživljene komuniste hud udarec, ker bodo s tem izgubili mnogo glasov, ki so pri zadnjih volitvah ojačili njihove vrste.

* **Načrti srbske radikalne stranke.** Radikalna stranka, ki je sedaj na vladni, hoče tudi v Sloveniji pričeti z delom. Špekulira celo na nekatere usko-

ke iz demokratske stranke. V koliko so ti računi upravičeni, bo pokazala prihodnost. Stranka hoče nastopiti tudi pri volitvah in bo baje minister dr. Zupanić nosilec strankine liste v Sloveniji. Značilno je, kako radikalna »Tribuna«, ki izhaja v Beogradu, riše radikalski program: Srbi — pravi ta list — morajo nastopiti kot najmočnejše pleme posle historične asimilacije in ustvarjanja narodnega edinstva. Ime države se naj glasi: Srbija. Državni jezik bodi srbski, državno pismo cirilica tudi v Sloveniji. Prepovedati je liste v slovenskem jeziku. Kaj ne, prav čeden program!

* **Vprašanje Soluna.** Iz Aten se doznava, da hoče grška vlada ponuditi tudi Romuniji in Češkoslovaški svobodno cono v solunski luki, kakor je to že storila napram Jugoslaviji. Te tri cone bi tvorile svobodno pristanišče. Naša vlada zahteva avtonomni položaj v Solunu.

* **Zemljoradniška stranka** se je popolnoma razkrala v skupino Lazičevo in Avramovičovo, ki ste že obe izdali svoje proglose. Tudi Beninova skupina (narodna seljaška stranka), ki je izšla iz zemljoradniške stranke, se giblje. Razcepjenost bo prinesla stranki znaten neuspeh.

* **Madžari hujšajo.** Kakor poročajo romunski listi, so se v 15 madžarskih mestih vršila velika ljudska zborovanja, na katerih so razni govorniki nečuvno hujšali proti Romuniji in Jugoslaviji. Romunski listi so mnenja, da madžarska politika ogroža mir v srednji Evropi.

Dnevna kronika.

— **Smrtna kosa.** V Šostanju je 31. dec. 1922 po kratki in mučni bolezni umrl g. Fran Rajšten v 71. letu starosti. Pokojnik, znan hotelir in lesni trgovec, je bil svoj čas dolga leta župan mesta Šostanja in je bil pozneje izvoljen časnim meščanom. Bil je vsikdar neupogljiv narodnjak in naprednjak. — Svoje otroke je vzgojil v strogo narodnem duhu. Blag mu spomin!

— **Pri okr. sodišču v Ptuj** je imenovan za izvršilnega uradnika g. Ivan Saksida.

— **Zakon o pobiranju obč. tak** v Sloveniji je priobčil Uradni list št. 131 od 28. dec. 1921.

— **Jugoslovenski Matijej** je daroval g. Viktor Glaser v Rušah 43 Din. — Iskrena hvala!

— **Ljubljanska »Jugoslavija«**, glasilo narodnih socialcev, je v nedeljo prenehala izhajati. Zadnji čas je postala zelo prazna. Pisala je uvodnike o Pašičevih fotografijah in podobno.

— **Novačanova stranka** (Slov. republikanska stranka) ima v nedeljo 7. jan. v Celju sejo glavnega odbora. — Pride tudi Radić. Stranka postavi ta dan kandidate. Novačan računa da dobi 2 mandata.

— **Občni zbor Slov. plan. društva** se je vršil v soboto v Ljubljani, Maribor-

Kakih sto korakov pred njim je stopal mož, opirajoč se na debelo gorjasto. — Njegova obleka je bila že vsa zaprašena in strgana, — poznalo se mu je, da že dolgo časa hodi, — od zjutraj zgoraj, — prišel je gotovo od daleč — a nikdo ni vedel od kod in morda ga je njegova usoda vabila na težavno, nevarno pot. —

Ko je prišel do ribnika, se je trudni potnik vstavil. — Pred njim se je pokazala krasna slika. — Na mali gozličavi, kateri je služil gozd za temno učinkovito ozadje, je zrl njegovo oko čaroben prizor. —

Čmolasa, dražestna mladenka, v elegantni obleki iz rožaste svile takratne mode, s šopkom krasnih vrtnic na prsih je začarala njegov pogled, kajti njena mlada nežna krasota je odsevala od temnega ozadja kakor živa pastelna slika. Njen smeh je srebrno zvono odmeval in sklonila se je bila ravno k desetorici malih deklic, ki so stale okoli nje v frfotajočih krilih, čeblijač in smejoč se v mladi razposajenosti. —

»Ali ve nezadovoljive razposajenke,« jim je govorila smeje, — »ali vas je prav res napadel demon plesa. — Oj ve male gospice, tako torej, hotele bi še jeden rondo!«

»Da, da, Ivanka, prosimo še jednega, — Še jednega.« —

sko podružnico je zastopal nadsvetnik g. Glaser. Za odbornika je bil nanovo izvoljen g. dr. Brence, za namestnika g. prof. Ravnik. Članarina se je določila na 12 din. »Planinski vestnik« se bo v tekočem letu izpopolnil s tem, da bo prinašal zopet planinske slike kot umetniške priloge.

— **Letošnji gozdni požari** v Jugoslaviji so glasom poročila ministrstva za šume in rude povzročili 120 mil. dinarjev škode.

— **Amnestija.** (Dopis z dežele.) Pogoste amnestije potkopujejo prepotrebno disciplino na deželi. Politični hujšaki nahuji ob vsaki priliki župana ali druge občinske organe, ki so primorani izvrševati vladne predpise. Pa tudi naše vestno orožništvo jim je stalen trn v peti. Ko se razžaljeni funkcionarji, ki vzdržujejo na deželi mir in red, ki so torej najzvestejši činovniki države, pritožijo na državno pravdnstvo, takopilejo le nepotrebno delo, sebi nepotrebna peta in ogromne stroške, žalitju pa velik »špas«. Lump namreč dobro ve, da ga prihodnja amnestija zopet reši. Naše mnenje bi torej bilo manj amnestij!

— **Pšenična valuta v Budim pešti.** Senat budimpeštanske univerze je predlagal prosvetnemu ministru, naj znaša kolegnina za semester 1 meterski stot pšenice oziroma temu odgovarjajoč znesek.

Dopisi.

Zg. Sv. Kungota. Krajni šolski svet in šolsko vodstvo Zg. Sv. Kungota se iskreno zahvalita v lastnem ter v imenu starišev šolobveznih otrok okrajnemu glavarju dr. Lajščicu, ki je daroval za božičnico revnim učencem tuk. šole dne 23. decembra obleke in perilo ter z osebno prisotnostjo v spremstvu g. okr. šol. nadzornika M. Lichtenwallnerja počastil prireditve.

Zg. Sv. Kungota. Za božičnico revnim učencem ljud. šole v Zg. Sv. Kungoti dne 23. decembra je daroval župan in načelnik krajnega šolskega sveta gg. Franc Gamser 200 Din, Rudolf Smonig, pekovski mojster v Svečini 16 kg mlečnega kruha, Karl Vabič 10 Din in ga. Marija Gselman pecivo za božično drevesce. Iskrena hvala! Ljubitelji mladine in izobrazbe, posnemajte! Šolsko vodstvo Zg. Sv. Kungota.

Zibika. Dne 23. grudna smo pokopali vzornega kmeta in vrliga vinogradnika Franca Pevca po domače Deželana v 78. letu starosti. Kako priljubljen je bil rajniki, je pričal njegov pogreb. Rajnemu želimo mir in pokoj. Ravno tisti dan je pa umrl 40letni samec Jože Vrančua zaradi preveč zavžitega alkohola. Zvečer je še šel zdrav k Florjanu Sketu, ki je žganje kahal. Zjutraj so ga pa našli mrtvega v listnjaku. Ta nesrečni alkohol, koliko ljudi je že spravil iz tega sveta. — Na božični praznik smo pa pokopali mladenko, 26 let staro Marijo Canžek iz Sentjanža.

»Zadovoljiti vas hočem, — poslušajte. — Sestavila sem ga baš včeraj medpotoma.« —

Deklice so se prijele za roke, sklenile kolo in poslušale; ona pa je zapela s svojim nežnim glasom:

»Več ne poidemo v gozd, lovor je že posekan.«

»Ali hoče lepa mladenka res še vedno plesati?« In po ti popevki, kateri niti poldrugo stoletje se ni odvzelo otroškega navdušenja, so se mladenke vrstile v kolu ob robu ribnika.

Po cesti pa je jahal mladi kavalir. Hoče li še vedno plesati.

Vstopite v kolo, In zdaj plešimo!« —

Mahoma pa je bilo petje prekinjeno, mladi smeh je potihnil. —

Prašni jezdec se je prikazal izza temnega grmičevja, ki ga je bilo do tedaj zakrivalo, ter se počasnim korakom bližal, pa se vstavil pri mladenki, katero so njene družice zvale Ivanka, — drago Ivanka, —

A Ivanka se ni vstrašila nepričakovane prikazni, ampak s svojim milim glasom je vprašala:

»Kaj želite?« —

Potnik se je stresel, vzbudil iz svojega zamaknjenega občudovanja mladenke in odgovoril:

»Oprostite, — kje se nahajam tu?«

»Tu smo v Pušcavi, to je planota,

— Vreme smo imeli v božičnih praznikih prijetno in toplo, tako da se je lahko živina pasla. Zelimo vsem so-mišljenikom srečno novo leto!

Loka pri Žusnu. Pri g. Florjanu Gajšku je baje povrgla krava tele, ki je imelo 2 glavi in 4 sprednje noge, zadnjih nog in repa ni imelo. Res čudna priroda!

Radeče. Ko se je v sredo zvečer Ignacij Sketako, rudar iz Hrastnika, vračel iz Radeč proti Zidanemu mostu, se je zvrnil ob bregu Save, kjer ni nobene ograje, v prepad, ter obvisel na grmovju. Padec je slišala slučajno za njim prišedša ga. Tončka Planinc ter kričala na pomoč. Prihital je poduradnik Felser in posrečilo se mu je precej ranjenega privleči iz prepada, ki bi drugače padel v Savo in sigurno utonil. Čas bi bil, da se napravi ograja, na tem nevarnem mestu. — Med stanicama Blanca in Sevnica je našel progovni mojster dvoje mrtvih trupel otročkov, ki sta bila najbrž dvojčka. Preiskava bo dognala, ali sta bila umorjena, ali se je tu izvršil porod.

Zidani most. Dne 27. dec. zvečer ob 6. uri zjutraj so našli pred Smoletovo hišo s krvavo glavo ležečega nekega Volavška iz Rimskih Toplic. Trdi se, da je bil napaden.

Celjske vesti.

Smrtna kosa. V Celju je umrl dne 29. decembra Karl Ruprih, dolgoletni gledališki mojster mestnega gledališča. N. v m. p.!

Celjska Nabavljaska zadruga ima dne 3. januarja ob 8. uri zvečer v ru-deči sobi Narodnega doma svoj izredni občni zbor. Na dnevnem redu je izprememba pravil.

Proračunska seja občinskega odbora celjskega se je morala v zadnjem trenutku preložiti od 29. dec. na 4. januarja, ker so izrazili klubovi načelniki željo, da bi radi pretresli proračun še v klubovih sejah. Na dnevnem nem redu te seje je tudi posvetovanje o sestavi nove stanovanjske oblasti.

Elektrifikacija Celja in okolice. V petek dne 29. decembra se je vršil v prostorih celjske Zadrugne zveze sestanek vseh večjih interesentov kakor cinkarna, tovarna Westen in mestna občina, kateremu je načeloval predsednik pripravljalnega odbora g. dr. Božič. Sklenilo se je, da ustanove ta tri podjetja družbo za prevod električnega toka od glavnega transformatorja v Laškem v Celje, pri prejemanju toka v Celju pa bi bili obe veleindustrijski podjetji samostojni, dočim lahko ustanovi mesto za konsum v Celju in okolici mešano družbo, h kateri bi pristopila pred vsem ostala industrijska podjetja in hišni posestniki. Dovod iz Laškega do Celja bi stal okoli 8.000.000 K, omrežje za Celje in okolico 10.000.000.

goljava, a tam je ribnik, — tamkaj pa začena gozd.«

»In grad, — ali je daleč?«

»Tamkaj je, — ali ga vidite?« mu je pokazala z roko veličastno, kot da je gozdna vila. —

Iz daljave, od sredine gozda se je zdajci zaslislalo glasno lajanje in lovski rogovi so zatrobili. —

»Kako je krasna,« je šepetal prašni potnik. —

»Oprostite,« je zopet povzel glasno je, »ali mi veste povedati, ali je kraj v gradu?«

Pobledela je mladenka in šepetajo ponovila:

»Kralj!«

»Da, Ludvik XV., — mi li znate povedati, če je v gradu?« —

»Ne, ne vem tega, — ali ubogi potnik, kako se mi zdite trudni in žalostni!« —

»Da res, truden in žalosten, jako žalosten!«

»Počakajte, hočem vas storiti malo zadovoljnejšega!« —

In odhitela je, brzonoza kakor srna, kakih dvajset korakov v stran, kjer sta pod drevesi počivali dve dami, — jedna plavalas in nežna, a druga močna, okrogla, mudečelčna, — katere je hitro začela z opomini:

(Dolga mrtvotinja)

Mihel Zevaco:

Markiza Pompadour.

Zgodovinski roman. — Poslovenčja Rosandra.

I.

Mi ne poidemo več v gozd.

Jasen, lep, solnčen je bil tisti popoldan meseca oktobra leta 1744. Nebo je bilo praznično blesteče, tički so zvrzoleli po gozdu, par malih oblačkov, liki belim jagnjetom se je lovilo po temni plavini nebeskega svoda in solnčni žarki so stresali svoj zlati prah v dehteče ozračje lepe, bogate jeseni.

Po cesti, ki vodi iz Pušcave v Versailles, — porašeni ob kraju z mahom in posuti s suhim listjem, obdani z borimi kočicama tja do veličastne palače, — se je pomikal jezdec. — Njegov rjavi konj je složno stopal, uzda je bila zdrknula iz gospodarjevih rok. — Jezdec je brezskrbno zrl v božjo naravo, klubok mu je senčil oči, ob boku je visela sablja. — Bil je vitkega stasa, elegantne postave — njegov obraz je izražal predrzno izzivajočo brezbriznost, a njegove oči so se v mladeniškem ognju dvajsetih let smehljale solncu, ki se je v razlečem večernem plamenu nagubalo proti bledemu obzorju. —

Mariborske vesti.

Maribor, 3. januarja 1923.

m Slovenska Čitalnica v Mariboru ima v Narodnem domu (I. nadst.) lepo dvorano, kjer so na razpolago vsi slovenski in najboljši hrvaški in srbski časopisi. Čeprav znaša mesečna članarina komaj 2 dinarja in je dvorana vedno toplo zakurjena, pojava število članov, tako da je postalo društvo letos vsled draginje časopisov celo pasivno. Ako se število članov z Novim letom ne bo znatno pomnožilo, za kar naj agitirajo zainteresirani člani, se bo morala čitalnica opustiti in društvo se bo posvetilo izključno izobraževalnemu delu potom »Ljudske knjižnice«, kateri so že itak postali dosedanja prostori poleg čitalnice pretesni. Opozorjamo pa še pravočasno na čitalnico zlasti uradništvo, ker nudi čitalnica za celomesečno članarino isto, za kar treba v kavarni že en dan plačati. Člani se lahko priglajajo vsak dan pri hišniku v Narodnem domu, oz. vpišejo v prigrasno knjigo v čitalnici. Začetkom januarja se vrši občni zbor društva in tedaj se bo končno sklepalo o daljši usodi Slovenske čitalnice. — Toliko v pravočasno informacijo, da ne bo pozneje nepotrebnih rekriminacij.

m Stanovanjski najemniki in zvišanje najemnine. V nedeljo dne 31. decembra 1922 se je vršila v kmečki sobi Narodnega doma širša odbojna seja društva stanovanjskih najemnikov za Maribor in bližnjo okolico. — Predsednik društva, dvorni svetnik dr. Kronvogel je referiral o pogovorih, ki so se vršili med zastopniki hišnih posestnikov in stanovanjskih najemnikov, glasom katerih so se baje hišni posestniki zedinili, da zvišajo s 1. jan. 1923 stanarino za stanovanja do 3 sob in sicer državnim uslužbencem za 100%, drugim pa za 200%, za večja stanovanja pa za 300%. Zastopniki društva državnih uslužbencev in upokojeincev v Mariboru ter železničarjev so kategorično izjavili, da državni uslužbenci, upokojeinci in železničarji odklanjajo vsako zvišanje stanarin, ker ga kratkomalo ne zmorejo in da morejo na zvišanje stanarin pristati šele tedaj, ko se jim izdatno zvišajo neke njih osebne draginske doklade, ampak priznajo tudi primerne stanarine. — V zadevi zvišanja stanarin se vrši v četrtek dne 4. jan. 1923 ob 20. uri v veliki dvorani Narodnega doma zborovanje, ki ga sklicuje društvo jugoslovanskih državnih uslužbencev in upokojeincev v zvezi s tukajšnjo organizacijo železničarjev.

m Zvišanje krušnih cen. Z ozirom na to, da cene moki zmiraj rastejo in se povisujejo, so peki primorani tudi cene kruhu povišati in sicer za 50 para pri kg. torej stane 1 kg belega kruha 7 Din., 1 kg črnega kruha 6 Din., žemlje do 5 dkg 50 para, te cene stopijo v četrtek dne 4. t. m. v veljavo.

m Sprememba v prometu s poštnimi nakaznicami. Glavna pošta razglasa uradno: S 1. jan. 1923 se pristojbine za poštne nakaznice ne bodo več plačevale v frankovnih znamkah, ampak v gotovini ob priliki predaje nakaznic pri poštah linicah. Občinstvo naj izvoli to novo odredbo poštne ministristva upoštevati ter naj od 1. januarja 1923 dalje ne lepi na poštne nakaznice več frankovnih znamk, ampak plačuje nakazniške pristojbine v gotovini pri poštah predajnih linicah.

m »Društvo prijateljev angleškega jezika in prosvete v Mariboru« ima svoj ustanovni občni zbor v četrtek, dne 4. t. m. ob 19. uri in pol v kmečki sobi Narodnega doma. Interesenti se vabijo. Udeležba na kurzih neobvezna.

m Mestno kopališče bo ta teden odprto: v sredo, četrtek in petek, v soboto ostane radi praznika zaprto. Parna kopel je v sredo in petek ves dan za moške, v četrtek pa za ženske odprta.

m Gibanje najemnikov. Na drugem mestu poročamo o akciji državnih nameščenecv proti povišanju najemnine. Kaj pa zasebni nameščenci? Novi stanovanjski pravilnik zelo favorizira javne nastavitelce. Daje jim zastopstvo v stanovanjskem uradu in prednost pri oddaji novih stanovanj. Kakor izvedemo, je občinski svet po zaslugi g. župana oziroma njihovih somišljenikov odklonil zastopnika zasebnih nameščenecv, ki ga je predlagalo društvo najemni-

kov v sosvet stanovanjske oblasti. Tako nimajo zasebni nameščenci niti tiste moralne zaščite, ki jo imajo hišni posestniki, obrtniki, železničarji, oficirji, učitelji, poštarji, kratkomalo vsak ima svoje zagovornike, samo zasebni nameščenci, katerih pa menda tvorijo večino mariborskega prebivalstva, nimajo zagovornika svojih najprimitivnejših življenjskih pravic. Pozivljamo vse organizacije zasebnih nameščenecv, da dvignejo tudi one poleg državnih nameščenecv svoj protestni glas, in mestni občinski svet pa naj čimprej popravi storjeno krivico zasebnim nameščencem. Hišni posestniki bodo menda tudi sami vedeli ločiti res dobro situirane zasebne nameščence iz vodetev raznih denarnih zavodov ali velepodjetij od ogromne mase zasebnih uradnikov, ki komaj krijejo dnevne življenjske potrebe s svojo plačo — a so za slučaj daljše boleznali ali onemoglosti popolnoma brez zaslonbe, ki jo državni uradnik vsaj deloma uživa. Povdarjamo pa še enkrat, da je nezaslišana krivica dati pri današnji stanovanjski bedi v Mariboru posameznim stanovom kar po več zastopnikov, zasebne nameščence pa popolnoma potisniti ob zid, to tembolj, ko že tudi doslej niso imeli zastopstva v stanovanjski komisiji. Najmanjše je to umestno postopanje za socialistično večino.

m Slovenska Matica. Poverjeništvu Slovenske Matice za letošnje leto je prevzel g. R. Pleskovič, vodja drž. okrožnega urada za zaščito dece, Strossmajerjeva ul. 26. Članarina za 1. 1923 znaša 20 Din.

m Krasne slike bodo spremljale predavanje o Slovaški, katero priredi mariborska Jugoslov.-češkoslov. liga v četrtek dne 4. januarja ob 19. uri v mali dvorani Narodnega doma ob prosti vstopnini. Slike je poslala češkoslovanska vlada v svrhu propagande jugoslov.-češkoslovaškega zblizanja in nam že to jamči, da so slike res krasne. O tem so se uverili že naši mariborski Čehi, ki so to predavanje že imeli ob krasni udeležbi v svojem češkem klubu. Upamo torej, da bodo tudi naši ljudje pokazali vsaj toliko zanimanja za resno stremljenje naše lige za medsebojno spoznavanje. Predavanje je primerno tudi za srednjošolsko mladino ter prosimo šolska vodstva, da mladino na to opozore.

m »Orjunaš« v Mariboru. Prejeli smo: »Slovenec« je v petek dne 29. decembra prinesel članek v, katerem omenja, da sem na čelu »Orjunašev« v Mariboru, kar pa ne odgovarja resnici, kajti do sedaj se nisem udeležil še nobenega sestanka, in tudi, kolikor mi je znano, sploh to društvo še ne obstoja. Tedaj je to podla laž. Povedano pa najbode »Slovenec« toliko, da sem bil dobrovoljec v srbski vojski, da sem tudi bil deležen albanske Kalvarije leta 1915, in se bojeval do zvršetka na solunski fronti. Tudi se ne bodem ustrašil stopiti v to organizacijo, ako bode imela iste cilje in ako bode potreba za cilje, za katere smo dobrovoljci prelivali kri za osvobojenje, donesti novih žrtev. Posebno se ne bodem ustrašil takih, kateri so do zadnjega ostali zvesti Avstriji in kateri hočejo še danes narodno edinstvo rušiti. — Rado Lenard.

m Društvo jugoslov. akademikov poziva na prošnjo polic. komisarijata vse dijake slovenske narodnosti, ki v inozemstvu študirajo, da se zgledajo do vstevši četrtega, 4. I. 1923. 12. ure — dnevno od 11.—12. ure v naši društveni sobi, Narodni dom II. nadstropje ali pa pisarno pri hišniku in svrhu sestave skupnega seznama in skupno odpovijalstvo prošnje na ministrstvo prosvete za dovoljenje nadaljnjega študija v inozemstvu, brez katerega se ne smejo izdajati potni listi. — Ta objava velja za vse dijake, bodisi da so naši člani ali ne. Isto velja tudi za srednješolce, ki evnt. zunaj študirajo.

m Društvo jugoslovanskih uslužbencev in upokojeincev v Mariboru. v zvezi s tukajšnjo organizacijo železničarjev sklicuje za četrtek dne 4. januarja 1923 ob 8. uri zvečer v veliko dvorano Narodnega doma izredni občni zbor. Dnevni red: 1. Stališče državnih uslužbencev, upokojeincev in železničarjev napram nameravanemu zvišanju najemnin. Govorita zastopnika državnih uslužbencev in železničarjev. 2. Slučajnosti. Tovariši, državni name-

ščenci in železničarji, vsi na to zborovanje!

m Razne govornice se širijo po mestu glede »Japonske noči«. Nekateri pripovedujejo o senzacionalnih točkah sporeda, dočim drugi namigavajo na visoko vstopnino in predpisane toalete. Prvi imajo prav: »Japonska noč« bo res polna senzacij. Drugi se temeljito motijo: vstopnina je že določena in sicer 20 dinarjev za osebo, kar je z ozirom na ogromne režijske stroške nedvomno prav nizko. Tudi ni res, da bodo predpisane japonske toalete itd. — Obleka bo promenadna in naj nihče ne misli, da je umetniška noč namenjena samo izbrancem. Cela prireditev je namenjena — kakor znano — za zgradbo umetniškega paviljona v Mariboru.

m Poskušen samomor. Na novega leta dan krog 21. ure je našel stražnik v Kerkovi ulici na obzidku neke ograje sedečega moža, ki je južinal kruh s fosforjem. Stražniku se ta neznan »recept« ni nič kaj dopadel; zato je povabil moža na stražnico. Že med potom je začel mož tožiti o bolečinah v želodcu. Na stražnici mu je postalo zelo slabo, tako, da so morali poklicati rešilni oddelek, ki ga je prepeljal v bolnico. Mož je že znan, ker je že večkrat poskušal izvršiti samomor, toda gledal je vedno, da je stvar uredil tako, da ga je kdo še o pravem času — rešil.

m Gostilničarska zadruga opozarja vse člane, da se udeležijo seje, dne 3. jan. Na dnevnem redu so važna vprašanja, zato polnoštevilna udeležba nujno potrebna!

§ Mestni kino. II. del monumentalnega filma »Otroci tmine« in sicer »Mož iz Neaplja« v 5. činih se predvaja v torek, sredo in četrtek.

Narodno gledališče.

Repertoire:

V sredo 3. jan. »Faust«, ab. A. gostuje g. Subički.

V četrtek 4. jan. Zaprto.

V petek 5. jan. »Užitkarji«, premijera Izv.

□□□□□□□□□□ □ □ □□□□□□□□□□

Jugoslovensko - češkoslovaška Liga: V četrtek ob 19. uri v Narodnem domu predavanje:

»LEPOTE SLOVAŠKE«
krasne slike, vstop prost.

□□□□□□□□□□ □ □ □□□□□□□□□□

Kultura in umetnost

x Faust (Margareta). Opera v pet delih. Besedilo po Goethiju priredil J. Barbier in M. Carré. Glasba od F. Gounoda.

Pač redkokdaj je kako delo dalo toliko povoda za muzikalne kompozicije, kakor Goethejev Faust. Med temi zavzema Gounodova opera, ki je danes stara nad 60 let, gotovo eno izmed prvih mest. Priporila si je med tem časom priznanje celega muzikalnega sveta in se podaja na vseh večjih odrih. Drugo delo te vrste je Boitova opera »Mefistofeles«, ki se baš sedaj uprizarja v Ljubljani. Medtem, ko se besedilo Gounodovega Fausta naslanja na prvi del Goethejeve pesnitve, obravnava Boitojevo delo tudi tvarino drugega dela. Slike v Gounodovem Faustu so v primeru z Goethejevo pesnitvijo prav močno izpremenjene in to glede značilnih potez posrednih oseb, kakor tudi glede razporeda dejanja.

K obupujočemu Faustu, ki se bavi z raznimi temeljnimi vprašanji, pride Mefisto. Obljubi mu, da ga bo spet pomladil. Ko mu pričara sliko deklice sedeče pri kolovratu, vzbudi v njem razpoloženje k ljubezni. Prilika v to se mu kmalu nudi, ko vidi Margareto, sestro Valentina, ki pa mora iti med vojake. Pred odhodom izroči svojo sestro v varstvo tovariša Brandnerja in Siebela. Faust se z uspehom približa Margareti, medtem ko se Mefisto peča z njeno sosedinjo Marto. Domu prišedši, najde Valentin sestro zapeljano in v obupu se hoče boriti s Faustom. Ta ga pa v boju zabode. Radi umora svojega otroka, ki je bil sad ljubezni do Fausta, pride Margareta v ječo, iz katere jo hoče Faust rešiti. — Gounodova glasba ima značilne poteze francoske operne glasbe.

Je to istinito dramatično življenje, ki učinkuje baš v tej operi z isto silovitostjo in svežostjo kakor pa v Offenbachovih Hoffmannovih pripovedkah. V tem oziru se francoska dramatiška glasba bistveno razlikuje od moderne nemške muzikalne drame izza Wagnerjeve dobi. Francozi so hodili v tej umetnostni stroki vedno svoje neodvisne pote; kazali so predvsem umevanje za vprašanja, ki se tičejo istinitosti dramatskega izraževanja v glasbi. (N. pr. Gluckove reformne težnje). Borili so se torej vedno i proti italijanski arijozni operi in ko je ta obvladovala ves takratni muzikalni svet, so Francozi že 17. in 18. stoletja imeli svojo značilno nacionalno opero, v kateri se je v veliko večji meri upošteval princip dramatske resničnosti. In plod francoske muzikalno-dramatske umetnosti v 19. stoletju je baš Gounodov svetovno znani Faust, čigar sinočnja mariborska premijera je bila velik uspeh umetniškega režima Plecity Rumpel. Vestno in dobro naštudirano delo so podali vsi sodelujoči s pripoznavanje vredno vnemo in ljubeznijo; dosegel se je vsled tega pri muzikalni publiku tudi zaželjeni učinek. Dokazal je to živahen aplavz po vseh posrednih delih.

Naslovno vlogo Fausta je podal g. Sovilski, dramatiški tenor ljubljanske opere. Njegov glas je polnodoneč, obsežen in enakomerno izsolan v nižini, kakor v višini. Ko bi še igral z večjo vervo in z večjim temperamentom, bi dosegel gotovo še večji uspeh. Briljiral pa je g. Rumpel kot Mefisto, in to igralsko in glasovno. Je to vzorno marljiv in ambiciozen umetnik. Gdč. Suštarjeva kot Margareta se je zelo posrečeno vglabila v svojo hvaležno vlogo, ter s svojo zelo simpatično in naravno igro mnogo pripomogla k lepemu celotnemu umetniškemu uspehu. Valentin g. Arhipova je bil glasovno na svojem mestu. Manjše vloge so zastovali: g. Janko (Brandner), gdč. Savinova (Siebel) in gdč. Petkova (Marta). Zbor je bil dober in za odrom že celo sigurnej kot parkrat na odru.

Z Hoffmannovimi pripovedkami pa pomeni Faust pogumen in izdaten korak v napredku naše mlade mariborske opere. Gledališče je bilo razprodano. H. D.

Izored sodišča.

Maribor, 23. decembra.

Gostilniški pretep.

Dne 25. junija je prišlo v gostilno Martina Kavaš v Melincih, okraj Lendava več ljudi tudi iz bližnje občine Izrkovalci. Že pred prihodom v gostilno so imeli Izrkovalci majhen spopad z Martinom Smodišem iz Melinc, pri čemur je dal Francu Krapeu zausnico. Nato je nastal splošen pretep, tekmo katerega je dobil Mihael Kuzma, ki je šel na pomoč svojemu bratu Francu, katerega so imeli pretepači v delu, od 29 l. trgovca Matjaža Sraka, ki je posezel tudi vmes, tako silen udarec s stolovo nogo po glavi, da se je zgrudil. Zadolbil je teško poškodbo, ki je imela za posledico več kot 30dnevno motenje na zdravju in delanezmožnostjo. Sodišče je obsodilo Sraka radi hudodelstva teške telesne poškodbe na 6 tednov ječe.

»Nakupovanje« brez plačila.

Trgovka Helena Novak in delavka Rozalija Fodor, obe iz Jurčevca v Medžimurju, sta slišali v Čakovcu, da je v Prekmurju vse bolj poceni, in sta radi tega ponovno obiskali v svrhu nakupa robe Doljno Lendavo. Dne 19. in 28. novembra sta iskali pri trgovcu Sigmundu Weiss hlače, 28. nov. tudi pri trgovcu Francu Tivadar kuhinjsko posodo za na novo ustanovljeno orožniško postajo. Seveda nista ničesar kupili, le razkazati sta si dale veliko, pri tem pa odnesli skrivaj dne 19. nov. trgovcu Weissu hlače vredne 700 K, dne 28. nov. pa trgovcu Tivadar likalnik, vreden 280 K, zajemalko vredno 34 K in 40 K vredno lopatico. Prišli in odšli sta skupaj, iz česar je sklepati, da ste sporazumno delali. Okrožno sodišče je obsodilo obe radi hudodelstva tatvine in sicer vsako na 2 meseca teke ječe.

Brez posebnega obvestila.